

SNR potom predmetné nariadenie jednomyseľne prijala.

4. V ďalšom bode programu referoval Dr. Husák o návrhu nariadenia SNR o poľných prídavkoch četníkov. Konštatoval, že po poradách s predsedníctvom pre veci vnútorné a hl. veliteľom četníctva zistil, že četníci vo väčšine prípadov sa osvedčili, a to natoľko, že hl. vel. četníctva z prebytočných ľudí otvorilo úderné oddiely, ktoré podľa dohody s armádou držia niektoré bojové úseky. Preto je potrebné, aby aj četníctvo malo tie isté poľné požitky ako vojsko. Dr. Husák odporúčal návrh prijať, načo plénum SNR nariadenie schválilo.

5. Nakoniec prečítal Dr. Husák vyhlásenie predsedníctva SNR o povinnosti konania vojenskej služby členov SNR a členov miestnych a okresných národných výborov s odôvodnením, že niektoré miestne a okresné výbory z titulu funkcie v nár. výbore reklamovali aj 20 ľudí, čím dochádzalo k tomu, že ľudia, ktorí tento revolučný pohyb začali a viedli, nepredchádzali príkladom ostatným.

Vyhlásenie predsedníctva plénum prijalo nadšeným potleskom a jednomyseľne ho schválilo.

Keďže týmto bodom bol program vyčerpaný, predseda Dr. Šrobár zaključil zasadnutie a oznámil, že budúce zasadnutie bude v utorok.

ASNR Bratislava, SNR, 1944, 3. zasadnutie SNR. Originál zápisnice s prílohou. Strojopis, originál.

1944, september 9. [Londýn.] — Depeša ministra dr. H. Ripku čs. veľvyslanectvu v Moskve s pokynmi pre vládneho delegáta Nĕmca o odchode vládnej delegácie na Slovensko.

Tajné!

Prosím, dej toto sdělení vlády Nĕmcovi:

1. Ministerská rada dnes jednomyslně schválila, aby Nĕmec a všichni političtí poradci Hála, Laušman, Uhlíř, Valo, jakož i Hodža jeli ihned na Slovensko. Rovněž vláda schválila, aby s nimi jeli Drtina a Nižborský. Viest byl už jmenován velitelem.

2. Nĕmec formálně nemůže ovšem na Slovensku plnit ty funkce a úkoly, které měl, jako vládní delegát. Tato funkce byla spojena s důsledky plynoucími z československo-sovětské smlouvy z 8. května. Této funkce by se ujal, až nastanou okolnosti, předvídané touto smlouvou. Proto by nyní byl zatím na Slovensku jako člen československé vlády a postupoval by tam ve shodě s politickými poradci. Pokládáme za politicky i psychologicky důležité, aby s bojujícími našimi jednotkami byli člen vlády a druzí političtí českoslovenští činitelé ze zahraničí a rovněž, aby byli hned ve styku se slovenským Národním výborem. Tím se také velmi usnadní styk mezi vládou a slovenskými politickými a vojenskými činiteli.

3. Mluvil jsem o tom s Lebeděvem a ten myšlenku velmi vítal stejně jako určení Viesta velitelem. Dohodl jsem s ním, že Ty věc projednáš se sovětskou vládou a že zejména vyložíš, že by se Nĕmec ujal své funkce vládního delegáta teprve, až nastanou okolnosti, předvídané smlouvou z 8. května. Prosím sovětskou vládu, aby laskavě umožnila odjezd Nĕmce a ostatních co nejrychleji.

4. Protože by nyní nefungoval jako vládní delegát, nemohl by ovšem přejímat správu území držného našimi vojáky a partyzány a zatím by se omezil na součinnost s Národními výbory jako člen vlády.

5. Žádáme Nĕmce, aby si vzal s sebou texty dekretů, nařízení atd., vydaných

470 československou vládou tak, aby mohl informovat přesně činitele na Slovensku.

6. Velmi prosíme, aby Viest hned odjel.

7. Lichner mně vyčítal, že Hodža nemá dosud víza. Podle možnosti hleď se informovat, jsou-li na sovětské straně nějaké námitky. Rovněž se zeptám zde Lebeděva.

8. O dalších sledech úředníků pro vládního delegáta v důsledku slovenských událostí se jednání odložilo. Byli jsme už dříve usneseni: Hodža, Clementis, Pražák, Fišer (tento z ministerstva sociální péče) jako sled I A.

Ripka.

AMZV Praha. Depeše odeslané, 1944, čís. 2192 (Mos. 214). Nešifrovaný záznam (?) odoslanéj depeše. Strojopisný přepis.

270

1944, september 9. [Banská Bystrica.] — Politické zprávy, zasláné radiotelegraficky čs. zpravodajské službě v Londýně.¹

VI 090986/44

Ve smyslu Vašich instrukcí učinil jsem protest u předsedy Národní rady proti přibrání kolaborantů (Zaťko, Stanek, Thurzo, Kvetko) do Národní rady. Jejich kolaboraci dokazuje velký počet hodnověrných svědků (členů Nár. V.). Odpověď sdělím.

VI 090990/44

Čekáme urychleně Viesta. Jeho příchod [posílí]^{1a} naši morálku a zlepší Vaše postavení u nás.

Politická situace žádá zaslání ihned jednoho Vašeho politika ke Slovenské národní radě (styčného), který by koordinoval Vaši a zdejší politickou linii.²

VI 090990/44

Navrhují, aby ihned přišel Němec, aby zde zastupoval československou vládu

¹ Zprávy sú bez podpisu, nie sú ani označené iným spôsobom (napr. „osobní posudek Zdena“ a pod.). Ako autor prichádza do úvahy Krátký, alebo Golian.

^{1a} Opravené podľa záznamu v zväzku odpisov depeší Slovensko—Londýn. (SÚA Praha, PMR-L, sign. Slov. nár. rada. „Vít“.)

² Pre úplnosť uvádzame záznam rádiogramu VI 090770/44 zo 7. 9. 1944: „Referát Zdeny: Doporučuji přilet ruské naší misse: Němec — Viest. Obávám se, že později by mohly nastat různé komplikace. Je to pro posílení občanského bloku a k zabránění, aby do našich řad byli přijímáni kolaboranti.“ (SÚA Praha, Ch 37-91-29/299. Na zázname je poznámka „nedokončená“).

16. septembra Krátký poslal v tejto veci ďalší rádiogram, adresovaný Ingrovi: „Informace politické: Situace žádá, aby s Viestem přišel zástupce londýnské vlády (všeobecně žádán Pavel Svátý, Clementis, jichž osobnost je zde nejváženější). Jinak zde není nikoho, kdo by mohl způsobem politicko-diplomatickým a hlavně jasným a nekompromisním SNR a celé veřejnosti vysvětlit a hájit stanovisko vlády a našich spolupracovníků v Moskvě, t. j. linii československou i otázky české, které taktéž nemají zástupce. Osobní posudek. Zdena.“ (VHA Praha, Západ I, HV Londýn, 9/4. VI 0915157/44.)

A napokon je tu ešte jeden rádiogram, ktorý súvisí s predchádzajúcimi zprávami: „Pro zlepšení situace občanského bloku je nutno, abyste současně s vojenskou pomocí poslali jim jednoho politika. Jelikož Frey (Fraštacký — pozn. V. P.) tu není, snažím se zapojit přímo Národní radu na Vás, přes dr. Houdka (pověřenec ministerstva zahraničí).“ (SÚA Praha, Ch 37-91-29/198. VI 0913123/44. Označené ako „zpráva ze dne 15. září“.)